

Sygn. akt III AUa 288/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 lipca 2022 r. w S.

sprawy J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 30 marca 2022 r., sygn. akt VI U 1382/21

oddala apelację.

	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	
--	----------------------------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2021 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 15 marca 2021 roku, przyznał J. D. prawo do emerytury od 1 marca 2021 roku, tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. W decyzji wskazano, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Wysokość emerytury obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26c ustawy emerytalnej wyniosła 3652,81 zł. Organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia z powodu zbiegu świadczeń z WBE, wskazując, że wypłata nastąpi po złożeniu przez ubezpieczonego oświadczenia o wyborze świadczenia.

W odwołaniu od ww. decyzji J. D. wniósł o jej zmianę i nakazanie organowi rentowemu podjęcie wypłaty świadczenia emerytalnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie począwszy od kwietnia 2021 roku. Zaskarżonej decyzji ubezpieczony zarzucił naruszenie art. 2 ust. 2 w zw. z art. 5 ust. 2a oraz art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ustawa emerytalna”) w zw. z art. 15a a

contrario ustawy z dn. 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy i ich rodzin (dalej: „ustawa emerytalna wojskowa”) w zw. z art. 32 Konstytucji RP w zw. z art. 14 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w zw. z art. 1 Protokołu dodatkowego nr 1 do EKPCz poprzez ich błędną wykładnię prowadzącą do dowolnego uznania, że ubezpieczonemu może być wypłacane tylko jedno wyższe lub wybrane przez skarżącego świadczenie, podczas gdy przyjęta przez organ wykładnia wskazanych przepisów dyskryminuje żołnierzy powołanych do służby przed 02 stycznia 1999 r., niezależnie od daty przyjęcia do służby emeryt wojskowy nie będzie mieć uwzględnionego okresu służby do emerytury z FUS, zaś zasada solidarności ryzyka nie wynika wprost z przepisów prawa, przeto nie może być stawiana wyżej aniżeli konstytucyjna zasada równości wobec prawa i nie może pomijać nabytego uprzednio prawa ubezpieczonego do emerytury z innego tytułu.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie w całości.

Wyrokiem z dnia 30 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

J. D. urodził się w dniu (...).

Decyzją z dnia 13 maja 1993 roku Wojskowe Biuro Emerytalne w S. przyznało J. D. prawo do emerytury wojskowej. Przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej zaliczono służbę wojskową od 15 lipca 1972 roku do 15 maja 1992 roku w wymiarze 19 lat i 10 miesięcy. Emerytura wyniosła 55 % podstawy wymiaru.

Po nabyciu prawa do emerytury wojskowej do wysługi emerytalnej zostały zaliczone okresy zatrudnienia po zwolnieniu ze służby wojskowej: od 16 maja 1992 roku do 30 września 1999 roku, od 1 stycznia 2000 roku do 12 grudnia 2006 roku, od 23 grudnia 2006 roku do 8 stycznia 2007 roku, od 1 lutego 2007 roku do 30 czerwca 2008 roku, od 1 lipca 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku, od 1 lipca 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku.

Według stanu na dzień 1 marca 2021 roku emerytura wojskowa do wypłaty wynosiła 3 257,11zł.

J. D. po przyznaniu emerytury wojskowej podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę w Wyższej Szkole (...) w S.. Nadto w okresie od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku oraz od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku ubezpieczony zatrudniony był w ramach umowy o dzieło na Uniwersytecie (...).

W dniu 15 marca 2021 roku J. D. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o emeryturę.

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2021 roku – zaskarżoną w niniejszym postępowaniu - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział S. przyznał J. D. emeryturę od 1 marca 2021 roku. Wyliczona emerytura wyniosła 3652,81 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że emerytura zostaje zawieszona, ponieważ J. D. pobiera świadczenie przyznane przez inny organ rentowy. Z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia, może być wypłacane tylko jedno świadczenie wybrane przez ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione podnosząc, iż zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.) świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin

pozostałym po tych osobach. Zgodnie zaś z art. 95 ust. 1 w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (ust. 2).

Sąd meriti podkreślił, że w świetle przywołanych powyżej przepisów zasadą jest zatem wypłacanie jednego świadczenia.

Sąd Okręgowy zauważył również, że kwestie związane ze zbiegiem prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego, były przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury. Sąd Najwyższy w wyroku z 8 maja 2012 roku, II UK 237/11 (OSNP 2013, nr 7-8, poz. 91), wskazał, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń - art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej jest oczywista i dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Także w wyroku z 24 maja 2012 roku, II UK 261/11 (LEX nr 1227967) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane. Analogicznie w wyroku z 4 grudnia 2013 roku, II UK 223/13 Sąd Najwyższy argumentował, iż prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i analogiczny art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wojskowych wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia. Analogiczne stanowisko prezentowane jest w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych (vide: wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie: z 21 marca 2019 roku, sygn. akt III AUa 909/16 czy z dnia 24 kwietnia 2020 roku, sygn. akt III AUa 626/19).

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że tzw. „zasada jednego świadczenia” stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z zasadą równości wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 4 kwietnia 2012 r., I UK 390/11, [OSNP rok 2013, nr 9-10, poz. 114]). Zasada solidaryzmu, będąca istotną cechą ubezpieczeń społecznych, oznacza bowiem urzeczywistnienie idei samopomocy społecznej poprzez udzielanie świadczeń osobom znajdującym się w potrzebie, z funduszu wypracowanego wspólnym wysiłkiem ubezpieczonych. Zasada solidaryzmu społecznego i potrzeba zapewnienia minimum wysokości świadczenia implikuje zatem przesunięcie części środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nawet w kierunku tych ubezpieczonych, których udział w jego tworzeniu był niewielki lub krótkotrwały (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 18 listopada 2008 r., P 47/07, OTK-A rok 2008, nr 9, poz. 156).

Sąd meriti wskazał, iż rzeczywiście w orzecznictwie sądów powszechnych pojawiały się wątpliwości co do wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji zbiegu tych świadczeń z emeryturami wojskowymi oraz policyjnymi. Odpowiedzią na te wątpliwości jest uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 roku wydana w sprawie III UZP 7/21, rozstrzygająca tę kwestię. W uchwale tej Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że „ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 roku i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jednolity

tekst: Dz. U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.)". W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy rozstrzygnął rozbieżności orzecznictwa dotyczące wykładni art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej (a w szczególności użytego w tym przepisie zwrotu - „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w 22 art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin...”).

Kierując się motywami przedstawionymi w uzasadnieniu uchwały, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że budzący wątpliwości interpretacyjne zwrot „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej) ...” użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, wykładany z uwzględnieniem reguł gramatycznych, systemowych i funkcjonalnych powinien być rozumiany jako odnoszący się tylko do żołnierzy, których emerytury są obliczane na podstawie tych przepisów, a zatem do żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej, odpowiednio po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz po dniu 31 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy zauważył, iż skoro kwestia prawa do pobierania jednego z dwóch świadczeń emerytalnych została ostatecznie rozstrzygnięta przez Sąd Najwyższy, żądanie ubezpieczonego, powołanego do służby przed 1 stycznia 1999 roku, do podjęcia wypłaty przyznanej mu emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy równoczesnym pobieraniu przez niego emerytury wojskowej - nie zasługiwało na uwzględnienie.

Mając na względzie powyższe Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego, o czym orzekł w sentencji wyroku.

Z rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony zaskarżając je w całości i zarzucając mu:

1. obrazę prawa materialnego, a to art. 2 ust. 2 w zw. z art. 5 ust. 2a oraz art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ustawa emerytalna”) w zw. z art. 15a a contrario ustawy z dn. 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy i ich rodzin (dalej: „ustawa emerytalna wojskowa”) w zw. z art. 32 Konstytucji RP w zw. z art. 14 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: „EKPCz”) w zw. z art. 1 Protokołu dodatkowego nr 1 do EKPCz poprzez ich błędną wykładnię prowadzącą do dowolnego uznania Sądu, że ubezpieczonemu może być wypłacane tylko jedno wyższe lub wybrane przez skarżącego świadczenie, gdy tymczasem przyjęta przez Sąd w ślad za organem emerytalnym wykładnia wskazanych przepisów dyskryminuje żołnierzy powołanych do służby przed 02 stycznia 1999 r., niezależnie od daty przyjęcia do służby emeryt wojskowy nie będzie mieć uwzględnionego okresu służby do emerytury z FUS, zaś zasada solidarności ryzyka nie wynika wprost z przepisów prawa, przeto nie może być stawiana wyżej aniżeli konstytucyjna zasada równości wobec prawa i nie może pomijać nabytego uprzednio prawa ubezpieczonego do emerytury z innego tytułu;

2. istotną obrazę prawa procesowego mającą wpływ na treść wyroku, a to art. 227 k.p.c. w zw. z art. 235² §1 pkt 2,3 i 5 k.p.c. w zw. z art. 237 k.p.c. poprzez „oddalenie wniosku dowodowego” (00:04:43 protokołu skróconego) o przesłuchanie ubezpieczonego na fakty podane w tezie dowodowej z pkt 1 petitum pisma procesowego pełnomocnika ubezpieczonego z dn. 13.10.2021 r. i w konsekwencji nieprzesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony, gdy tymczasem wniosek dowodowy został naprowadzony w określonym w zobowiązaniu Sądu terminie, ubezpieczony stawiał się na termin rozprawy, fakty podane w tezie dowodowej nie były bezsporne, były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, dowód z przesłuchania ubezpieczonego był istotny w kontekście dyskryminującego charakteru decyzji ZUS, przeto nie zmierzał do przedłużenia postępowania;

- art. 235² §§ 1 i 2 k.p.c. poprzez wydanie rozstrzygnięcia dowodowego nieznanego ustawie procesowej (oddalenie wniosku dowodowego), gdy tymczasem przepis art. 235² §§ 1 i 2 k.p.c. przewiduje negatywne rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku dowodowego w postaci pominięcia dowodu;

- art. 235² §2 k.p.c. poprzez niewskazanie przez Sąd podstawy prawnej rozstrzygnięcia negatywnego co do wniosku dowodowego z pkt. 1 petitum pisma zdn. 13.10.2021 r.;

- art. 236 §1 k.p.c. i art. 235² k.p.c. w zw. z art. 235¹ k.p.c. poprzez nierozpoznanie wniosku zawartego w pkt.2 1 petitum pisma z dn. 13.10.2021 r. i w konsekwencji zaniechanie skierowania pytania prejudycjalnego do (...), gdy tymczasem pomimo zasadniczo spójnej linii orzeczniczej w materii zbiegu emerytur ustalanych w różnych systemach emerytalnych i uznania rozwiązań ustawowych przez Trybunał Konstytucyjny za zgodne z Konstytucją RP - na poziomie orzecznictwa (...) wskazywano, iż swoboda kształtowania systemów emerytalnych państw członkowskich w duchu szeroko rozumianego interesu publicznego musi być rozsądnie proporcjonalna, z uwzględnieniem zasady sprawiedliwej równowagi pomiędzy wymogami interesu powszechnego społeczeństwa a wymogami ochrony praw podstawowych przysługujących osobie, co uzasadniało zwrócenie się z pytaniem prejudycjalnym.

Podnosząc powyższe apelujący wniósł o przeprowadzenie rozprawy apelacyjnej (art. 374 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 375 k.p.c.); zmianę zaskarżonego wyroku poprzez rozstrzygnięcie co do istoty sprawy i uchylenie zaskarżonej decyzji ZUS i nakazanie organowi rentowemu podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego przysługującego J. D. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas opóźnienia w wypłacie każdego ze świadczeń, począwszy od świadczenia za kwiecień 2021 r.; zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz J. D. kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje według norm przepisanych.

Ewentualnie - z ostrożności procesowej wniósł o uchylenie skarżonego wyroku w całości i pozostawienie Sądowi Okręgowemu rozstrzygnięcia o kosztach za obie instancje. Nadto wniósł o uchylenie postanowienia dowodowego Sądu Okręgowego wydanego na rozprawie w dn. 02.03.2022 r. (art.380 k.p.c.), a następnie dopuszczenie i przeprowadzenie na rozprawie apelacyjnej dowodu z przesłuchania ubezpieczonego J. D. w charakterze strony na fakt: zasadności żądania objętego odwołaniem, osiągnięcia wojskowego wieku emerytalnego po upływie 20 lat pełnienia służby, zakresu czynności wykonywanych przez ubezpieczonego w okresie służby wojskowej (stażu emerytalnego), braku zasadniczych różnic pomiędzy pracą ubezpieczonego w charakterze wykładowcy w studium wojskowym w stosunku do obecnego odpowiednika stanowiska pracy tego rodzaju w Akademii (...) w S., dyskryminującego charakteru decyzji emerytalnej ZUS, a także o skierowanie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujących pytań prejudycjalnych w trybie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej o sformułowanej w apelacji treści.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielił i przyjął jako własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jak również rozważania prawne skłaniające tenże Sąd do oddalenia odwołania od zaskarżonej decyzji, nie znajdując przy tym podstaw do uznania słuszności apelacji stanowiącej polemikę z prawidłowymi motywami zapadłego orzeczenia.

W pierwszej kolejności, dokonując rozważań w zakresie zarzutów apelacji Apelacyjny wskazuje, iż z analizy treści uzasadnienia oraz podniesionych przez ubezpieczonego zarzutów wynika, że apelujący nie podzielił subsumcji dokonanych ustaleń faktycznych do obowiązującego stanu prawnego uznając, że jego sytuacja emerytalna nie mieści się w dyspozycji art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczony podniósł, że w stosunku do niego nie powinna mieć zastosowania zasada wypłaty jednego świadczenia, pomimo, że został powołany do służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Wskazując, że w art. 95 ust 2 ustawy emerytalnej stanowiącej o wyjątku od tej zasady jest mowa o tym, że nie obowiązuje ona w przypadku gdy wojskowe świadczenie emerytalne zostało obliczone według zasad określonych w art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, a nie przyznane na tej podstawie. W ocenie ubezpieczonego, aby móc skorzystać z tego wyjątku, nie musiał on spełniać kryterium podmiotowego określonego w art. 15a tejże ustawy, czyli być osobą powołaną do służby wojskowej po dniu 1 stycznia 1999 r.

Należy zatem zaakcentować, że spór w sprawie sprowadza się do kwestii czy organ rentowy na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prawidłowo zawiesił wypłatę emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, a to wobec zbiegu prawa do świadczeń i ustalenia, że wypłacana dotychczas ubezpieczonemu emerytura wojskowa jest wyższa od tej przyznanej w systemie powszechnym, czy też zastosować wobec ubezpieczonego wyjątek od zasady jednego świadczenia i wypłacać zarówno emeryturę wojskową (do której doliczono okresy cywilne), jak i świadczenie emerytalne z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Przy tym, jak prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji, ubezpieczony bezspornie nabył prawo do niezależnych od siebie świadczeń.

Istotnym jest, że problem zbiegu prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego został uregulowany zarówno w art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i w art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, przy czym w kontekście przywołanych wyżej przepisów fundamentalne znaczenie ma również przepis art. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w szczególności ustęp 2 wyznaczający zakres podmiotowy ustawy.

Zważywszy na zarzut apelującego dotyczący naruszenia prawa materialnego, zaakcentować należy, że z brzmienia art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej wynika wprost, że reguluje on kwestię zbiegu „prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2” (czyli m.in. żołnierzy zawodowych). Jednoznaczne stanowisko w omawianej kwestii wyraził Sąd Najwyższy, który (rozstrzygając rozbieżności w orzecznictwie powstałe na skutek jednostkowego orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17), w składzie 7 sędziów w sprawie III UZP 7/21 podjął w dniu 15 grudnia 2021 roku uchwałę, w której stwierdził, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75 % podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu, których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Stanowisko to jest zgodne z tym, na którym Sąd pierwszej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie, a więc z utrwalonym i szeroko cytowanym przez Sąd pierwszej instancji orzecznictwie powszechnym poglądem, że zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielając prezentowane w powyższej uchwale poglądy Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu swego orzeczenia omówił wszystkie podnoszone przez ubezpieczonego w niniejszej apelacji zarzuty (dotyczące naruszenia Konstytucji, faktu dyskryminacji i naruszenia przepisów) pragnie zaakcentować, że także pogląd doktryny pozostaje w tym względzie zasadniczo jednoznaczny, prezentuje bowiem stanowisko, zgodnie z którym modyfikacja reguły wykluczania się emerytur z obu systemów prawnych dotyczy tylko żołnierzy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 roku. W ich przypadku wprowadzono zasadę łączenia prawa do emerytury mundurowej z prawem do emerytury z ubezpieczenia społecznego, co wynika pośrednio z art. 18 ust. 3 ustawy o zabezpieczeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin i art. 87 ust. 5a i art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej (tak: K. Antonów, M. Bartnicki, B. Suchacki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, wydawnictwo ABC, 2009 rok, wyd. III).

Zaakcentować należy również, że regułą wyrażoną w art. 95 ust. 1 jest, iż zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentowego obowiązek wypłaty tylko jednego - wyższego - świadczenia. Zainteresowanemu przysługuje jednak wybór: jeżeli zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie będzie musiało zostać uwzględnione. Jeśli zainteresowany nie złoży żadnego oświadczenia w tej kwestii, organ rentowy kontynuuje wypłatę świadczenia wyższego.

W opozycji do przywołanego orzeczenia Sądu Najwyższego z 24.01.2019 r. I UK 426/17 należy apelującemu wskazać, iż Sąd odwoławczy mając w polu widzenia utrwalone orzecznictwo sądów powszechnych, dalej konsekwentnie uznaje

za trafne i słuszne pobieranie jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, wywodząc ją z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin oraz art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach.

Ze względu na wyrażone przez ubezpieczonego poczucie krzywdy, trzeba również zaznaczyć że system ubezpieczeń społecznych nie jest systemem ekwiwalentnym i nie zawsze można oczekiwać, że środki wniesione do systemu zostaną nam zrekompensowane w formie świadczenia, czy też innej. System ten został skonstruowany w oparciu o zasadę solidarności społecznej i jako taki z definicji zakłada, że niektóre środki wpłacane przez uczestników systemu, będą konsumowane przez innych.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa procesowego sformułowanych w apelacji należy podkreślić, że Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że istotne są tylko te naruszenia prawa procesowego dokonane przez sąd pierwszej instancji, które mają wpływ na treść rozstrzygnięcia.

W niniejszej sprawie, nazwanie instytucji pominięcia dowodu oddaleniem wniosku dowodowego (art. 235² § 1 k.p.c.) i niewskazanie podstawy tego rozstrzygnięcia nie zmienia faktu, że teza dowodowa sformułowana przez pełnomocnika ubezpieczonego na k. 24 akt jak i przed Sądem Apelacyjnym (przesłuchanie na fakt zasadności żądania objętego odwołaniem, osiągnięcia wojskowego wieku emerytalnego po upływie 20 lat pełnienia służby, zakresu czynności wykonywanych przez ubezpieczonego w okresie służby wojskowej [stażu emerytalnego], braku zasadniczych różnic pomiędzy pracą ubezpieczonego w charakterze wykładowcy w studium wojskowym a następnie w Akademii (...) i dyskryminującego charakteru decyzji emerytalnej) wskazuje na to, iż dowód taki byłby nieprzydatny do rozstrzygnięcia sprawy, miałby wykazać fakty bezsporne, nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy lub udowodnione zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy (art. 235² § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Nie ma bowiem wątpliwości, że ubezpieczony uważa swoje odwołanie za zasadne, czuje się dyskryminowany a co do pozostałych faktów nie istnieje spór między stronami zaś o prawidłowości decyzji w jej materialnoprawnym i antydyskryminacyjnym aspekcie rozstrzyga sąd a nie strona.

Odnosząc się zaś do zarzutu nieskierowania pytania prawnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej należy podkreślić, że sąd rozstrzygający sprawę w pierwszej instancji ma obowiązek skierowania takiego pytania tylko jeżeli podziela wątpliwości strony. Pytanie prejudycjalne jest narzędziem pozwalającym sądom krajowym wystąpić do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wykładnię przepisów prawa UE. Orzecznictwo samego Trybunału jest cennym źródłem wiedzy na temat zasad stosowania tego narzędzia.

Zgodnie z artykułem 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ((...)) Trybunał Sprawiedliwości UE ((...)) jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym o wykładni Traktatów oraz o ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii.

Interpretacja prawa UE dokonywana jest w sposób zdecentralizowany, co oznacza, że każdy sąd krajowy państwa członkowskiego UE, rozstrzygając sprawę, która regulowana jest prawem unijnym, dokonuje interpretacji tego prawa. Jednakże ostateczną kompetencję w tym zakresie posiada (...).

Każdy sąd państwa członkowskiego może zwrócić się do (...) z pytaniem prejudycjalnym, jeżeli uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku (art. 267 akapit drugi (...)).

Sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu, jest zobowiązany zadać pytanie prejudycjalne, jeżeli w sprawie przed nim zawisłej takie pytanie się pojawi (art. 267 akapit trzeci (...)).

(...) m.in w wyroku z 12 czerwca 2008 r., C-458/06 G. C., wskazał, że obowiązek skierowania wniosku w trybie prejudycjalnym wynikający z art. 267 akapit trzeci (...) mieści się w ramach współpracy pomiędzy Trybunałem a sądami krajowymi, w ramach ich właściwości stosowania prawa wspólnotowego, ustanowionej w celu zapewnienia prawidłowego stosowania i jednolitej wykładni prawa wspólnotowego we wszystkich państwach członkowskich.

Obowiązek ten ma w szczególności zapobiegać powstaniu w jakimkolwiek państwie członkowskim orzecznictwa krajowego niezgodnego z przepisami prawa wspólnotowego.

Na sądzie krajowym spoczywa obowiązek zadania pytania prejudycjalnego jedynie w orzeczeniach niepodlegających zaskarżeniu.

(...) w wyroku z 4 czerwca 2002 r., w sprawie C-99/00 L. i w wyroku z 16 grudnia 2008 r. w sprawie C-210/06 C. stwierdził, że orzeczenie, od którego można odwołać się do sądu najwyższego, nie jest orzeczeniem ostatecznym, nawet jeżeli odwołanie nie ma charakteru zawieszającego, podlega badaniu pod kątem dopuszczalności lub istnieją wymogi dotyczące formułowania zarzutów.

W odpowiedzi na pytanie prejudycjalne Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyrok z 21 grudnia 2016 r. – sprawa C-119/15 Biuro (...)) Trybunał wskazał, że sąd, którego orzeczenia mogą stać się przedmiotem skargi kasacyjnej, nie może zostać zakwalifikowany jako „sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego”.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny nie podzielając wątpliwości ubezpieczonego co do stosowanego prawa jak i mając świadomość, iż z uwagi na wartość przedmiotu sporu ubezpieczonemu przysługuje skarga kasacyjna, również nie skierował pytania do (...).

Z powyższych względów na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk